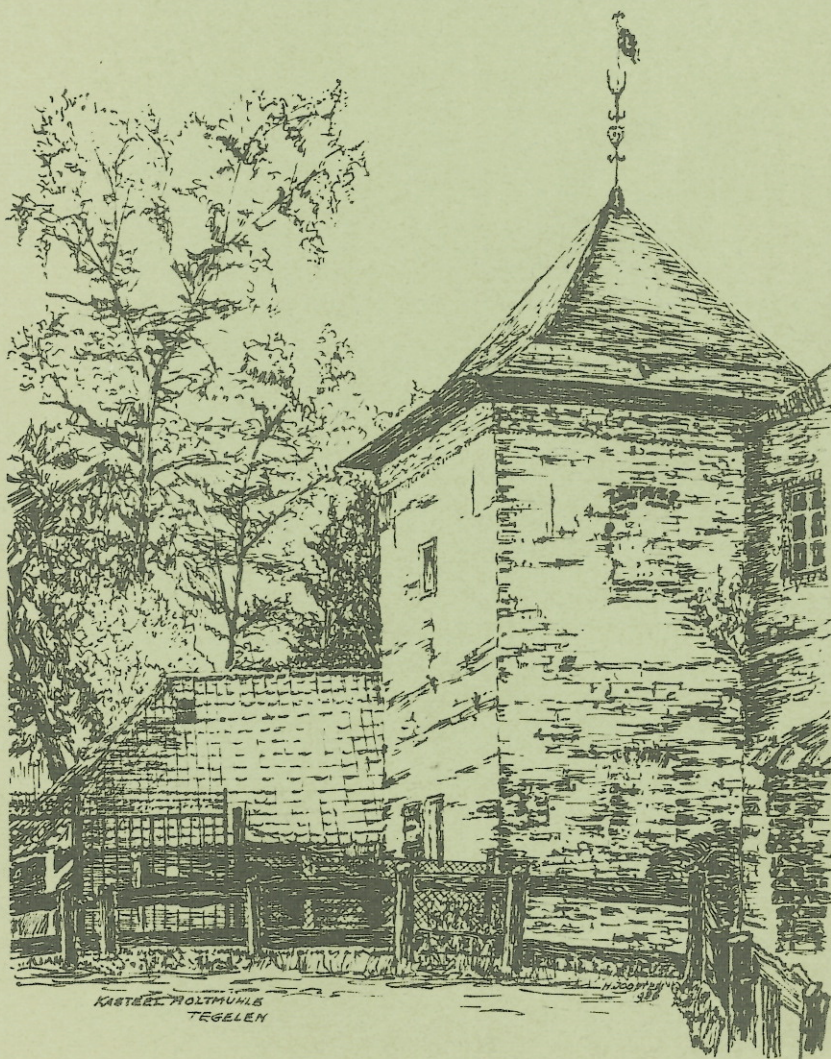

H. K. F. „BLAEDJE”

HEEMKUNDIGE KRING TEGELEN

VEERDE JAORGANGK NR 5

KASTEEL HOUTMUNIS
TEGELEN

Hen van de Mieje	B Wijnhoven	blz 2
Huize Elka	L v Basten Batenburg	blz 3
November	H Denessen	blz 5
Verslag tentoonstelling Pastoor Driessen		blz 6
Sintermerte anno 1929	Steyl H Kleine Staarman	blz 9
Kontaktavond 18-10	A Rijvers	blz 14
Tegele, Steyl en Limburg	J Bongaerts	blz 15
Programma en mededelingen		blz 19
Redaktie		blz 20

HEN VAN DE MIEJE

Met zien zjwarte boks wies aan de kneen
Zoe blief ich altiéd det jungske zeen.
Dae jong dae beej ôs woord gebaore
Hae zat zich in vur de minse in noéd.
En goof eur 't leefs nag zien eige broéd
Aan zjwart en blank
Reikde hae jaore lang 'n hangk,
Hae haet zich gans gegaeve,
Det waas zien meneer van laeve.

Tegele, 17 aug. 1988

Bertje

HUIZE ELKA

Enig comentaar bij een passage uit het artikel. Zie Os Blaedje veerde jg. nr 2.

Bij bladzijde 5 onderaan:

In 1906 werd burgemeester in Tegelen Carel van Basten Batenburg.

De laatste zinnen van deze bladzijde suggereren dat de familie Van Basten Batenburg, die op de Holtmuhle de plaats van de De Rijk's innamen, een kinderrijke familie was.

In feite is het zo geweest dat in de familie Harry van Basten Batenburg, die op de Holtmuhle woonde, 5 kinderen geboren zijn, die op een na allemaal in Tegelen gebleven zijn (en aldaar overleden zijn) Een van hen is jurist geworden.

Harry van Basten Batenburg heeft 39 nakomelingen, waarvan in leven (september 1988): 14 mannelijke (11 met de naam Van Basten Batenburg) en 16 vrouwelijke (14 met de naam Van Basten Batenburg).

In de familie Carel van Basten Batenburg van den Boogaart, die aan de Bongerdstraat gewoond heeft, zijn 8 kinderen geboren; twee van hen zijn priester geworden, een is jurist.

Carel van Basten Batenburg heeft 43 nakomelingen, waarvan in leven (september 1988) 19 mannelijke (14 met de naam Van Basten Batenburg) en 17 vrouwelijke (14 met de naam Van Basten Batenburg).

Op bladzijde 6 staat dat de steenfabriek geleid door Alfred Russel, onder de naam N.V. TIGLIA door G. Goossens werd voortgezet.

In feite is in 1934 de N.V. ALFRED RUSSEL (Kaldenkerkerweg) gefuseerd met de N.V. TIGLIA (bij het station). De nieuwe N.V., genaamd "RUSSEL TIGLIA", is voortgezet onder leiding van 3 directeuren, te weten:

Leo A.C. van Basten Batenburg, oudste zoon van Carel van Basten Batenburg, welke laatste medeoprichter van de N.V. TIGLIA was,

voorts: Frans Russel, zoon van Alfred Russel,
George Goossens, schoonzoon van Alfred Russel.

Tegelen, 10-09-88

Leo E.F. van Basten Batenburg

NOVEMBER

't Is miezerig nōw. 't Is zoër en kil.

De wingk luët gaon versjtek.

't Is of d'aerde sjluup. 't Is somber en
sjtil.

Niks has, reurd nag den bek.

En wat ièrtièds zomer viërde,

't Bleujsel, en 't sappig blaad,

Det is, wat zich grongkwaarts kiërde,

Wie 't nutsloës zoch nao baat.....

Toch, môt wat laefd, ten grave gaon,

Kump al det, neet dao naeve,

Ten lets, zal det, den doëd versjlaon.

Want wat einmaol laefd, zal laeve!

Harie Denessen

VERSLAG TENTOONSTELLING PASTOOR DRIESSEN

In het Kultureel Centrum "de Haandert" te Tegelen heeft, onder een opvallend grote belangstelling, de tentoonstelling over pastoor Th. Driessen plaatsgevonden van 14 tot 21 oktober 1988.

Onze oud-voorzitter dhr. Piet Poeth kwam op het idee om een tentoonstelling in te richten over pastoor Th. Driessen.

Het is mede een goed idee geweest, aangezien het in 1988 precies 50 jaar gele-

den was dat pastoor Driessen priester werd gewijd. Aan de hand van een dertigtal panelen en drie legvitrines werd zijn leven en werken uitgebeeld.

Na de opening van de tentoonstelling door onze voorzitter dhr. Jan Koppers, werd een inleiding gehouden door dhr. Piet Poeth, over de goede relaties die hij steeds had met pastoor Driessen.

Pastoor Driessen beschouwde Piet Poeth als een vriend, zoals hij vele vrienden had, die hij door een heel speciale gave om zich heen wist te verzamelen en door zijn gesprekken wist te boeien en handleidingen wist aan te reiken.

Dhr. Piet Poeth gaf aan dat we pastoor Driessen de promotor mogen noemen van het onderzoek van de Limburgse streekgeschiedenis. Nadat de pastoor totaal blind was geworden, kon hij bouwen op de hulp van zijn vele vrienden, waardoor nog veel boeken van zijn hand konden verschijnen.

Dhr. Piet Poeth eindigde zijn betoog met de woorden: "dat pastoor Driessen de spirit was, de drijfveer, de man met het ijzeren geheugen, de onvermoeibare doorzetter, die al was hij ook blind, de regie voerde en de inhoud bepaalde van zijn boeken."

Als tweede spreker was uitgenodigd dhr. M. van den Brand uit Venray. In zijn inleiding memoreerde hij de kennismaking, de ervaringen en zijn kontakten met pastoor Driessen.

Door de intense samenwerking met de pastoor, heeft Rien van den Brand de basis-kennis van oud schrift voor een belangrijk gedeelte geleerd van en te danken aan een blinde man.

Kortom zo zei hij, mijn ogen werden de ogen van pastoor, zijn pen werd mijn pen of beter onze pen, dus we schreven samen. Tot slot zag Rien van den Brand het tot zijn taak, om voort te bouwen op de door hem gelegde fundaties, en zich daarbij vooral te concentreren op bronnenmateriaal uit archieven, waar pastoor Driessen toen nog geen toegang tot kon krijgen.

Hij was verder zeer dankbaar deze grote Tegelse persoonlijkheid in zijn leven te hebben ontmoet en met hem - zo vele jaren in goede harmonie en van zeer dichtbij - te hebben mogen samenwerken.

Als derde onderdeel van deze avond, werd door dhr. Jan Koppers een verhaal in Tegels dialect voorgelezen.

Het enigste verhaal door pastoor Driessen in het Tegels dialect, onder de titel "t Dokterspaerdje".

Dit zeer levendig geschreven verhaal

werd door onze voorzitter voortreffelijk vertolkt op "z'n Tegels" en ontlokte daardoor ook een daverend applaus.

Na de openingswoorden werden de aanwezigen in de gelegenheid gesteld om de tentoonstelling te bezichtigen, waardoor de waardering voor pastoor Driessen onzerzijds groter is geworden. Erkentelijk zijn wij de redactie van de Tegelse Courant, die in een reeks artikelen het leven en werken van pastoor Driessen heeft belicht.

Wij menen te stellen, dat deze tentoonstelling ten volle aan onze verwachtingen heeft voldaan.

Werkgroep exposities

SINTERMERTE ANNO 1929 STEYL

As vruüger de blaar van de buim ginge
dwarrele
Begôste weeï kinger naeve de waeg te
sjarrele
Dök met de sjörker: zekvol eikels raape
D'r looge der zoëvuel,
Om dich aan te vergape!
Die ginge weeï beeï de boere verkaupe
En met ein kwartje in de tes
Zien weeï bliej wie enne gek
Later nao hoës toe gelaupe.

Van die cente kôste weeï ôs enne fakkel
kaupe
en ein klein duëske kerskes
Om op 't fies van Sintermerte
Naeve de huuzer te sjoëje
En in den optoch mej te laupe

Al hiel lang veur daen tied
sjlepde weeï van wiet en siet
Alle brangkbaars wat we vinge kôste
En det sjleipde de numde me "trosse"
Ich waas ein maedje, genne knaap
Maar trosde aevegood mej nao "den Aap
Want dao woort den haup aangestaoke
En den haup greujde gesjtaag
Wies op Sintermertesdaag

Waas aevel den llde in de waek gevalle
Den woort Sondigs den Optoch gehaaje
Den ginge weeï op Sintermerte
Everal naeve de huüzer sjoëje
Met eine gansen troep kinger
De Remundsewaeg aaf, den Alland

van: God zal 't loëne met honderddoezend
kroëne

Met honderddoezend lempkes aan -
Dao kump Sintermerte aan!

En ging dao de deur neet zoe gau aoep
Den klongk 't van:

Roewe roewe roe
Boe boe boe ...

Den kreege weej toch get beej die luuj

Ein jaor zien weej zoë in groete dromme
En al buút van zeve pongk
In ein kossjteek good bewaard
Aan die ein riej huus van den Alland
gekomme

Dao haet ennen groëten hongk
Jao ich heb 't waal gewete
Miene fakkell en mankel kepotgebete
Ich zumpde de ganse waeg: miene fakkell
waas kepot
En thoës kreeg ich vur de mankel op
mien vòt!

Det waas vur mich enne groëte klats
Want ich kreeg as sondigsgeld
Altied einen aaje groëten "Bats"
Dao kôs ich genne nieje fakkell vur kaupe
Wie verdretig bôn ich toen rongkgelaup
Zoot onger 't sjopke op eine zak kaole
Wies mich mam nao binne kwaam haole
Maar sondigsjmiddigs beej mienen bats
Kreeg ich van pap nag enne krats
Toen heb ich mich den aom oëtgelaup
Nao Tegele beej Aarts eine fakkell gaon
kaupe

Ich bôn bliej wie ein kingk nao hoesge-
komme
Asof ich de honderdoëzend haaj gewonne
Pap haet mich toen de fakkel aange-
sjtaoke
zoë bôn ich toch met den optoch mej
kenne laupe
En ônger de klangke van de Sjtaaf of
Hermenie
Zonge weej allemaol aeve bliej
Van Hoepsasa Sintermerte!
Sintermerte reej met zien paerd vurop
In roeie mangkel; eine helm op ziene kop
Wie hebbe ôs eugskes in 't veur geglomme
As den optoh beej den haup is gekomme!
Den kwaam op einen sjtek geleund enne
erme
In lappe gekleid, zich beej 't veur
wârme
Hae leep op zien bervesse veut hiel
wangkel
Toe kreeg hae van Sintermerte
De helf van ziene roeje mangkel
En wae herinnert zich den dangk nôw nag
Zeker toch idder;
"Heb dank, heb dank edele ridder!"
Den waas 't aafgelaupe; Sintermerte
vertrôk
En in ôs sjoel kreege weej later enne
ganse zak sjlôk
Noch dank alle Sjteyler en Tegelse
bekkers
Die ilk jaor vur det alles zorgde
Die hebbe ilk jaor waal vuel goods
gedaon
Gen kingk woort 'r euvergesjlaon
Sintermerte is den petroen van de erme

Dingk d'r altied aan, ze dèn daag te
verwerme
Die folkloor is beej os al hiel aad!
Wis ge 't neet?
Den weit ge 't pas laat!
Maar jaore geleeje kende de Sjteyler en
Tegelse Pietjes
Nag neet die taengeswaördige liedjes
Die ginge met lonte en foeke róngk
En roe roe roe Sintermerte kwaam oét
eure móngk
Ôs Tegele is aal ieuwe aan Sintermerte
gewiéd
Is ozze petroen in goje en in sjlechten
tiéd
Want 't is toch Sintermerte dae op ôs
Tegels waope troent
En ôs ens nao ozzen doëd
Alle goods met honderddoëzend kroene
loënt

H Kleine Staarman

VERSLAG KONTAKTAVOND 18 OKTOBER J.L.

18 Oktober j.l. was er voor onze leden een gezellige kienavond georganiseerd door de dames en heren van de kontakt-groep. Vele prijzen hadden wij bij elkaar gesjouwd. Ze hadden daadwerkelijk goed hun best gedaan om deze avond te doen slagen. De leden die aan deze avond deelnamen hadden ook nog mooie prijsjes meegebracht. Onder 't genot van een kop koffie werden we getrakteerd op een lekker stuk cake wat de dames zelf gebakken hadden.

Daarna kon het kienen beginnen. Dit werd verzorgd door onze voorzitter Jan Koppers en een lid van ons; Jo Coopmans. Ze deden dat voortreffelijk goed en leuk.

Er is heel wat afgelachen op deze avond. Later op de avond werden we weer verrast. Er werden op het buffet schalen met vlees en brood neergezet om de inwendige mens te versterken. Je zag dan ook iedereen heerlijk hiervan genieten. Het was een lust om te zien. Dit was ook weer keurig verzorgd.

Alleen was het zo jammer dat er zo weinig leden aanwezig waren. De kontakt groep zou het naar onze mening zeer op prijs stellen op zo'n kontaktavond meer mensen te mogen begroeten. Maria, Marijke, Toos, Jan en Jo in naam van ons allen heel hartelijk dank voor deze mooie gezellige avond.

Annie Rijvers

TEGELEN, STEYL EN LIMBURG

Wae vuel reisd, kan vuel vertelle.

Det is bekend. Maar wet geej auch wie bekend ôs Tegele en Sjteyl zien? Op mien reize rôngk òm de waereldbol bôn ich die name hiel dôk taenge gekomme. En stiëds wir doch ich den: "Wat fijn det ich enne Tegelse bôn".

Ich wil waal ein paar van die veurvalle vertelle.

Ein bietje bekend is al 't veurval met det sjnelbuëtje "Steyl" genumpd in de have van St Pierre beej New Foundland in Canada. Det mot toch waal van eine vruugere Steylerse zien. Maar ich weit nag sjtiëds neet wae.

Ein familielid van de familie Ottenheym oët Tegele wis det ich van plan waas òm ens beej de Papua's op Nieuw Guinea te gaon kieke. Metein vroeg'se mich of ich zoe good woel zien ein foto te gaon make van het graaf van Peter Ottenheym, dae doë begrave leet.

Ze wis allein det dae in Alexishafen begrave leet en wis auch neet woë det waar Ondanks de groëte (22x Nederland) zag ich "det doon ich waal as ich die plaats kan vinge!" Op Nieuw Guinea aangekomme òm precies te zien in de have van Madang woë mich groëte buim met vliegende hōndjes as ierste opveele, ging ich op zeuk. En dao begos 't al. Boëte de havepaort sjtinge twieje Europeanen te praote tōsse de niejsjierige Papua's. De eine waar ôzze baorgeistelikke; d'n angere wie later bleek, de pesjtoër van Madang. Toen

ich mich in 't gesjprek kôs minge, vroeg ich dae pesjtoër of hae wis wie ich nao Alexishafen kôs komme. Hae zag det is ein paar oor rieke dór 't oerwoud, maar dao geit enne behuurlikke waeg nao toe. Hae vroeg netuurlik wat ich dao mos doon. Ich zag det ich dao 't graaf woël fotograferen van eine missionaris; eine zekere pater Ottenheym. Ach zaet hae toen, dae heb ich good gekend. Vroeg toen woe ich vanaaf kwaam. Ich zag oet Tegele. Jao, zaet 'te toen, dao dao waar ich auch. Ich waar 9 maond in Sjteyl.

Om kort te zien, met vuël meujte kwaam ich in Alexishafen (ein missiepos) aan. Nao ein tiedje kwame twiëje minse oet ein gebouwtje. Ze kwame op ôs aafgelaupen. 't Ware blanke. De eine waas eine Amerikaanse pater. Toen de twiëde in 't sjamele leech wat dao waas, vur mich sjting kôs ich niks anders zegke as: Jao maar geej komt auch oet Tegele. Geej ziet van Cruysberg van de Rieth!

Zien elders woëne nôw in Tienraoy.

De bliedsjap waar enorm! Vuël niejts woord oetgewisseld. In 't sjtikkeduuster woord ein foto gemakd van 't graaf en nag ein twiëde, same achter 't graafkruuts. Die 2de heb ich noëts aan de familie Ottenheym gegaeve. De pater en ich sjtaon dao lachend achter 't graafkruuts. Zoëvuël plezeer hadde weej aan det trefte, zoë wiet van hoës.

Eine kier waar ich op de Philippijnen op 't eiland Luzon. Ich bezoch dao dae beroemde vulkaankrater "de Taal". Midde in de krater, dae vol water sjteit en enorm groet is leet weer eine vulkaan, dae nag

werkt. Rongkôm niks as oerwoud, zoë wiéd ze kens kieke. Met miene verrekieker zoog ich echter eine tore; wie eine wattertore. Ich vroeg miene gids: "Wat is det vur eine tore; zoë midde in 't oerwoud?" Och zag dae toen, dae is van de paters van Sjteyl oët Holland, die hebbe dao ein kloëster, maar zal dich toch waal neet interessere. Toen ich òm zag det ich auch oët Sjteyl (Tegele) kwaam, geluifde hae det neet. Ich môs òm miene pas laote zien.

Ens waar ich op waeg van Santos nao San Paulo in Brazilie. Van dao oët woel ich den verder vleege nao de beroemde watervalle van Iguacu op de grens van Brazilie, Argentinië en Paraguay.

Die watervalle zien 4 km langk en 80 m hoeg. 1100 km van San Paulo. In de bus nao 't vlegveld van San Paulo waar eine gids, dae ôs ôngerwaeges alles oëtlag wat links en rechts te zien waas. In het Duits, Ingels, Spaans en Frans. Hae sjtelde zich veur as Jean Savelkouls. Metein had ich 't door. Det is eine Holländer. Allein die sjpraeke zoëvuël vraemde tale. In 't Nederlands zag hae netuurlik niks, want hae wis neet det'r auch enne Nederlander in de bus zoot. Ich zoot allein en toen hae klaor waas met ziene iërste oëtlegk vroeg hae mich in 't Ingels of hae naeve mich meugde zitte. Ich zag "Yes sir" en toen hae good en waal zoot in 't Tegels: "En wie bevelt 't uch in Brazilie" Nôw, de goje mins roetsde bijna van de sjtool aaf. Ich had aan zien accent gemerkt, det môt eine Limburger zien. Ich zag det ich oët

Tegele kwaam. Hae kwaam oët Wessem aan de Maas. Hae had 27 jaor genne Limburger mier gezeen. En toen mósde ich netuurlik alles euver Limburg vertelle, toët aan de vleehtuugtrap toe!

Minse kenne soms rare vraoge sjtelle. Op de truukreis zoot ich in de trein nao Venlo, de letste etappe van de Zuid Amerikareis. 't Waas Fibberwari en erg kaad in de trein, want de verwerming in ôs aafdaeling waar kepòt. Zoe kwaam 't det ein zuster die taengeneuver mich zoot, vroeg waoròm ich zoë broënverbrand gezich had. Ich zag van de wermte oët Argentinië en Brazilie. Toen ze van Brazilie huerde sjtelde ze mich de rare vraag of ich dao auch door dae groëte tunnel gekomme waas. Efkes waas ich oët 't veld gesjlaage. In zo'n groet langk as Brazilie motte toch waal honderde tunnels, auch groëte zien. Wat bedoelde ze nôw? In ens veel 't mich in en zag. Jao zeker toen ich oët dae groëte tunnel kwaam zoog ich ein hiel groët gebouw met baove op de letters S.V.D. Jao, zaet ze toen det is "uns Mutterhaus". (van Sjteyl).

J Bongaerts

wuêrd vervolgd

MEDEDELINGEN

Indien er voldoende belangstelling bestaat, zijn wij voornemens om de geschiedenis van Huize Elka, in gebonden vorm, net zoals Os Blaedje, uit te geven tegen een vergoeding van F 2,50 per stuk. Willen degenen, die hiervoor belangstelling hebben, zich opgeven bij een van de redactieleden van Os Blaedje en wel voor 15 november a.s. Wij zullen de belangstellenden op de hoogte houden. Adressen van de redactieleden kunt u vinden op bladzijde 20 van dit nummer.

PROGRAMMA

15 December Is alweer de laatste activiteit van dit jaar te weten een dialectavond.

Vele dialectwerken zullen dan weer voorgedragen worden. Onze plaatsgenote Mariet Verbong is bereid gevonden voor te lezen uit eigen werk.

U zult te zijner tijd meer informatie over deze avond ontvangen. De literaire werkgroep doet haar best om er een gezellige avond van te maken.

REDAKTIE

F. Helmes

Roermondseweg 102
telef. 731906

H. Huijs

Sporenkampweg 103
telef. 735770

H. Joosten

Windhond 119
telef. 731886

J. Koppers

Beekstraat 14
telef. 731514

Kopie voor het volgend nummer dient voor
17 december a.s. bij een der hierboven
genoemde adressen te worden afgegeven.
U kunt ook bellen 735770. De kopie wordt
dan afgehaald.